

มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับอาหารภายใต้สถานการณ์สารกัมมันตภาพรังสีรั่วไหลจากโรงงานนิวเคลียร์ในจังหวัดฟุกุชิมะ

ภายใต้สถานการณ์สารกัมมันตภาพรังสีรั่วไหลจากโรงงานนิวเคลียร์ของบริษัท Tokyo Electric Power ในจังหวัดฟุกุชิมะ (ตะวันออกเฉียงเหนือของญี่ปุ่น) ซึ่งได้รับความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวขนาด 9 ริคเตอร์ในญี่ปุ่น และคลื่นสึนามิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านนิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 และเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารกัมมันตภาพรังสีในอาหาร ญี่ปุ่นได้นำมาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับอาหารมาใช้ 2 มาตรการคือ

1. **มาตรการเฉพาะกาลภายใต้ Food Sanitation Act, Article 6, Item 2** รัฐบาลญี่ปุ่นได้แจ้งปริมาณสารกัมมันตภาพรังสีที่ยอมรับให้ปนเปื้อนในอาหารได้ให้กับแต่ละจังหวัด และให้แต่ละจังหวัดทำการตรวจสอบปริมาณสารปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงานและสาธารณสุขญี่ปุ่น (<http://www.mhlw.go.jp>) โดยหากมีปริมาณสารปนเปื้อนอยู่เกินกว่าที่กำหนดไว้ให้ทำลายและไม่ให้จัดจำหน่าย หรือนำไปปรุงอาหารเพื่อการจำหน่าย

2. **มาตรการป้องกันภายใต้ Act on Special Measures Concerning Nuclear Emergency Preparedness** ให้แต่ละจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรตามที่กำหนดโดย Nuclear Safety Commission ซึ่งจะกำหนดชนิดของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและจังหวัดที่ต้องดำเนินการตรวจสอบและควบคุมสารปนเปื้อน โดยจะพิจารณาจากวิธีการเพาะปลูกและปัจจัยอื่นๆ ด้วย

ทั้งนี้ ในอดีตที่ผ่านมาญี่ปุ่นไม่เคยทำการตรวจสอบปริมาณสารกัมมันตภาพรังสีที่อาจปนเปื้อนอยู่ในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ผลิตภายในประเทศแต่ดำเนินการตรวจสอบเฉพาะสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ

สำหรับสถานการณ์ความสับสนเกี่ยวกับการประกาศพบสารกัมมันตภาพรังสีปนเปื้อนในอาหาร และการห้ามวางขายผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ปนเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสี ล่าสุดมีดังนี้ คือ

- 1) จังหวัดฟุกุชิมะ ประกาศไม่วางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรโดยตนเองเนื่องจากสถานะฉุกเฉินภายในจังหวัด
- 2) กระทรวงสาธารณสุขและแรงงานของญี่ปุ่นประกาศห้ามการวางขายผักขม, Kakina (Vegetable Oyster), บร็อคเคอร์รี่ กะหล่ำปลี และดอกกะหล่ำ ที่ผลิตจากจังหวัดฟุกุชิมะ อิบารากิ โทะฉิกิ และกุนมะ รวมทั้งนมวัวจากจังหวัดฟุกุชิมะโดยรัฐบาลญี่ปุ่นรับประกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์การเกษตรดังกล่าว
- 3) รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือ และในโตเกียวหลีกเลี่ยงการใช้น้ำประปาเพื่อการชงนมสำหรับเด็กทารก โดยให้เหตุผลว่าถึงแม้ปริมาณสารปนเปื้อนจะไม่สูงจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยตรงแต่มีความเสี่ยงในระยะยาวสำหรับเด็กทารก อย่างไรก็ตาม ปริมาณดังกล่าวยังไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพสำหรับผู้ใหญ่

รัฐบาลญี่ปุ่นกังวลเกี่ยวกับการที่บางประเทศได้ออกมาตรการตรวจสอบสินค้าเกษตรที่นำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น และขอทราบหน่วยงานที่สามารถเป็นจุดติดต่อในเรื่องดังกล่าวของแต่ละประเทศเพื่อผู้ส่งออกญี่ปุ่นสามารถ

ติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการของประเทศนั้นๆ ได้

สำหรับประเทศไทยอัครราชทูตที่ปรึกษาสำนักงานเกษตร ประจำสถานทูตไทย ณ กรุงโตเกียวรับเป็นจุดติดต่อของไทย พร้อมทั้งชี้แจงมาตรการที่ไทยใช้ในการตรวจสอบสารปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นว่าเป็นไปตามความตกลงภายใต้ WTO และ CODEX โดยไม่มีมาตรการเพิ่มเติมอื่นใด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ประมาณการผลกระทบจากการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังกล่าว คือ ผักขมประมาณ 18 เปอร์เซ็นต์ ของผลผลิตของทั้งประเทศ และ 60 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณที่วางขายในโตเกียว สำหรับนมคาดว่ามีความกระทบเพียง 1.4 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณการผลิตทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งผลิตผักฤดูร้อนที่สำคัญของญี่ปุ่นซึ่งหากสถานการณ์การรั่วไหลของสารกัมมันตภาพรังสียังไม่คลี่คลายก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับสัตว์น้ำจำพวกปลาที่คนไทยเกรงว่าจะมีสารปนเปื้อนนั้น ณ ปัจจุบันยังไม่มีรายงานการปนเปื้อนแต่อย่างใด
